

تبیین نقش مؤلفه آموزش و پژوهش در تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز

سید عبدالرحیم موسوی^۱

ارسطو توحیدی^۲

امیر فهیمی خامنه^۳

دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۰۳/۳۰

پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۰۵/۲

چکیده

مؤلفه آموزش و پژوهش به‌عنوان یک سرمایه‌گذاری سودآور در سازمان هوانیروز به منظور تربیت کارکنان پروازی و فنی آن یگان به‌هنگام شرایط ناهمپراز از اهمیت بسیار زیادی برخوردار می‌باشد. این تحقیق کاربردی - توسعه‌ای که با هدف «تعیین نقش مؤلفه آموزش و پژوهش در تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز» به طرح این پرسش می‌پردازد که «میزان تأثیر نقش مؤلفه آموزش و پژوهش در تدوین دکترین هوانیروز با تأکید بر جنگ ناهمپراز چقدر است؟» روش مورد استفاده همبستگی و همخوانی است که با جمع‌آوری اطلاعات به‌صورت کتابخانه‌ای و میدانی انجام و ابزارهایی شامل فیش‌برداری و پرسشنامه گردآوری شده و برای سنجش اعتبار و روایی آن از آلفای کرونباخ ۰/۸۱۷ استفاده شده است. نتایج حاصله گویای این واقعیت است که شاخص‌های مؤلفه آموزش و پژوهش که نقش تأثیرگذاری در تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز دارند عبارتند از: قابلیت مربیان و اساتید با میانگین ۴,۶۴ که در محیط آموزشی با عنوان قابلیت فضای آموزشی با میانگین ۴,۵۹ به‌همراه قابلیت برنامه‌ریزی آموزشی با میانگین ۴,۵۳ موجب فراگیری بهتر دانشجویان تحت عنوان قابلیت فراگیران با میانگین ۴/۵۱ درجهت یادگیری هرچه بیشتر متون آموزشی با عنوان قابلیت محتوای آموزشی با میانگین ۴,۴۹ می‌گردد. در این راستا میزان انتقال تجارب آموزشی و عملیاتی با میانگین ۴,۴۵ در کنار قابلیت وسایل کمک آموزشی با میانگین ۴,۴۳ نقش بسزایی را در تربیت فراگیران خواهد داشت.

کلیدواژه‌ها: آموزش و پژوهش، رهنامه و جنگ ناهمپراز.

۱- دانشیار علوم دفاعی راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی

۲- دانشیار علوم دفاعی راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی

۳- دانش آموخته دکتری علوم دفاعی راهبردی دانشگاه عالی دفاع ملی

مقدمه

تحولات اساسی در تجهیزات و فناوری در محیط راهبردی جهانی و همچنین تهدیدات فراروی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران موجب گردید تا این کشور تغییرات گسترده سبک‌ها و شیوه‌های آیین رزم نیروهای ائتلاف به ویژه عملکرد نیروی زمینی، دریایی و هوایی به همراه عملیات متحرک هوایی آن کشورها در جنگ‌های معاصر را رصد نموده و هوانیروز نیز به‌عنوان یکی از یگان‌های نزاجاً الزاماً باید مبادرت به بازنگری رهنامه خویش نماید که یکی از مؤلفه‌های تأثیرگذار به هنگام تدوین رهنامه هوانیروز با تأکید بر جنگ ناهمپراز، مؤلفه آموزش و پژوهش می‌باشد و روشن شدن نقش این مؤلفه و شاخص‌های تأثیرگذار آن می‌تواند کمک‌کننده باشد آموزش نیروی انسانی سرمایه‌گذاری سودآوری است که یکی از پیامدهای آن در هوانیروز پروازهای عملیاتی بدون سانحه و حاضر به کاری وسایل پرنده در کوتاه‌ترین زمان ممکن می‌باشد. (آقامحمدی، ۱۳۸۸: ۱۲۴)

بدیهی است تعیین، توصیف و تبیین شاخص‌های مؤلفه آموزش و پژوهش مؤثر در تدوین رهنامه هوانیروز با تأکید در جنگ ناهمپراز، توجه به ترقی و توسعه سازمان هوانیروز در جهت تربیت نیروی انسانی ماهر اهمیت زیادی برخوردار است.

مقام معظم فرماندهی کل قوا حضرت امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) می‌فرماید: «آموزش یکی از برترین ارزش‌هاست مشروط بر اینکه در خدمت تکامل انسان باشد». سایت حضرت امام خامنه‌ای: ۱۳۸۹/۲/۵

لذا با نگرش به اهمیت آموزش و پژوهش در موفقیت سازمان‌ها و اینکه بدون یک نیروی انسانی آموزش‌دیده و ماهر، و برخورداری از دانش حاصل از تحقیقات در حوزه مورد نظر با وجود تجهیزات پیشرفته و نوین، هیچ‌گاه پیروزی در صحنه نبرد در پشتیبانی از نیروی زمینی و حاکمیت آنان بر زمین حاصل نمی‌گردد. (سیاری و همکاران: ۱۳۹۰، ۳۵) مسئله اصلی تحقیق عدم شفافیت لازم در میزان نقش و چیستی مؤلفه‌های اثرگذار در نقش آموزش و پژوهش بر رهنامه هوانیروز با تأکید بر جنگ با تهدید ناهمپراز می‌باشد.

لذا هدف این مقاله با توجه به شرایط حاضر و تهدیدات فرا منطقه‌ای و احتمال بروز یک جنگ ناهمپراز برای کشور ما مؤلفه آموزش و پژوهش بر مبنای شاخص‌های ضروری جهت تدوین رهنامه هوانیروز در یک جنگ ناهمپراز تبیین گردد. با نگرش به اهمیت

آموزش و نقش آن در حفظ و بر خورداری از یک نیروی هوایی با قابلیت متحرک بالا به صورت خودکفا، با توانمندی‌های نیروی انسانی آموزش دیده، به منظور حضور در کوتاه‌ترین زمان ممکن در مقابل دشمن ناهمپراز جهت پشتیبانی از نیروهای مسلح به هنگام تهدید و در هنگام حوادث غیرمترقبه، تحقیق حاضر از جنبه‌های ذیل حائز اهمیت است.

۱. می‌تواند دانش مربوط به مؤلفه آموزش و پژوهش جهت تدوین رهنامه هوانیروز با تأکید بر جنگ ناهمپراز را توسعه دهد.

۲. موجب شناسایی شاخص‌های مؤلفه آموزش و پژوهش به منظور کیفی سازی آموزش هوانیروز گردد.

بنابراینچه بیان شد هدف از اجرای این تحقیق عبارت است «تعیین نقش مؤلفه آموزش و پژوهش در تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز».

به منظور رسیدن به این هدف، سؤال اصلی این‌گونه مطرح است: «میزان تأثیر نقش مؤلفه آموزش و پژوهش در تدوین رهنامه هوانیروز با تأکید بر جنگ ناهمپراز چقدر است؟» برای روشن شدن بیشتر نقش مؤلفه مورد بحث سؤال‌های فرعی زیر نیز در این تحقیق مطرح است:

۱. شاخص‌های اصلی آموزش و پژوهش در تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز کدامند؟

۲. میزان اثربخشی شاخص‌های مؤلفه آموزش و پژوهش با رهنامه هوانیروز با تأکید بر جنگ ناهمپراز چقدر است؟

۳. اولویت‌بندی هر یک از شاخص‌های مؤلفه آموزش و پژوهش بر رهنامه هوانیروز با تأکید بر جنگ ناهمپراز چگونه است؟

در این تحقیق با عنایت به اینکه محقق به دنبال روابط علی و معلولی بین متغیرها نیست و از آنجایی که برای رسیدن به پاسخ سؤالات باید از طریق بررسی میدانی و تطبیق اسناد بالادستی به پاسخ سؤالات رسید برای رسیدن به پاسخ به سؤالات محقق فرضیه ای ارائه نداده است.

مبانی نظری

بررسی پیشینه پژوهش حاکی از آن است که در خصوص این موضوع دو رساله به رشته

تحریر آمده است که به اختصار اشاره خواهد شد.

رساله اول با عنوان رهنامه نیروهای مسلح جمهوری اسلامی / عبدالعلی پورشاسب/ به راهنمایی دکتر غلامرضا معمار زاده/ رساله دکتری/ دانشگاه عالی دفاع ملی/ ۱۳۸۶. با سؤال اصلی رهنامه نیروهای مسلح چگونه باید باشد؟

در این تحقیق ابتدا انواع رهنامه نظامی مورد مطالعه و شناسایی قرار گرفته و سپس عوامل و متغیرهای تأثیرگذار بر انتخاب نوع رهنامه نظامی و تدوین الگوی مناسب برای جمهوری اسلامی ایران، شناسایی شده و مهم‌ترین آن‌ها احصاء و مناسب‌ترین نوع رهنامه نظامی برای جمهوری اسلامی ایران با عنوان رهنامه پدافندی انتخاب گردیده است.

و رساله دیگر با دفاع مقدس در جنگ با یک قدرت ناهم‌تراز/ ظریف منش حسین / به راهنمایی دکتر یحیی رحیم صفوی/ رساله دکتری/ دانشگاه عالی دفاع ملی/ ۱۳۸۵ با سؤال اصلی دفاع مقدس در جنگ با یک قدرت ناهم‌تراز چگونه باید باشد؟ در این تحقیق محقق سه رویکرد دفاعی در برابر یک قدرت ناهم‌تراز نظیر آمریکا را مد نظر قرار می‌دهد که عبارتند از: الف- دفاع متقارن (هماندسازی با دشمن) ب- دفاع (جنگ) نامتقارن پ- دفاع مقدس.

اما به‌صراحت می‌توان اذعان داشت هیچ رساله‌ای تحت عنوان تبیین نقش مؤلفه آموزش و پژوهش در تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهم‌تراز صورت نگرفته و پیشینه‌ای در این خصوص وجود ندارد و تحقیق در نوع خود نو و جدید می‌باشد. با این مقدمه مفاهیم اصلی مقاله تعریف عملیاتی و تشریح خواهد شد.

الف- آموزش و پژوهش

آموزش: فرآیندی هدفمند که جهت ارتقای سطح دانش، نگرش و مهارت‌ها و همچنین ابعاد رفتار مطلوب در کارکنان برای انجام وظائف و مسئولیت‌های شغلی فرد در سازمان می‌باشد، (نظام جامع تربیت آموزش ن. م، ۱۳۸۸-۵۳)

آموزش در مسیر ترقی و توسعه سازمان‌ها و جوامع، نیروی انسانی ماهر همواره در همه زمینه‌ها نقش اساسی و تعیین‌کننده‌ای دارد و حتی در سال‌های اخیر علی‌رغم دست‌یابی بشر به پیشرفت‌های قابل توجه فناوری، این نقش نه تنها کمرنگ نشده بلکه به لحاظ چگونگی به‌کارگیری و بهره‌برداری از فناوری روز، به مراتب مهم‌تر و پرنرنگ‌تر نیز شده است. چنان‌که مشهود است قابلیت مربیان، فراگیران، وسایل کمک‌آموزشی، فضای آموزشی، محتوای آموزشی، برنامه‌ریزی آموزشی و انتقال

تجارب آموزشی و عملیاتی در جهت توسعه نیروی انسانی الهی محور، آگاه و مبتکر در افزایش توانایی‌های معنوی و مادی یگان هوآنیروز که بتواند از منافع کشور در صحنه‌های جنگ و عملیات محافظت نماید، بیشتر نمود پیدا می‌کند و روزبه‌روز رقابت آشکارتر و ملموس‌تری را در تربیت و آموزش نیروی انسانی و به‌کارگیری این نیروها در سازمان‌هایی توان مشاهده کرد. (فرقانی و همکاران: ۲۵، ۱۳۹۰)

ب- رهنامه

رهنامه قواعد بنیادی و چارچوب نظام‌مند و اصول ریشه‌ای است که بدان واسطه در هر شاخه‌ای از علوم راهبردی، انباشت دانش، تجربه، مطالعه، تحلیل و آزمایش گردآوری شده و فعالیت‌های آینده‌ی کشور و به‌کارگیری توانمندی‌ها به‌منظور نیل به اهداف سیاسی در محیط‌های اجرایی مشخص می‌شود. (افشردی، ۱۳۸۹)^۱

رهنامه عبارت است از اصول قواعد و بنیادین و ترکیبی از تجارب، شناخت محیط عملیات برای کمک به رهبران جهت اتخاذ بهترین تصمیم و اجرای مأموریت می‌باشد؛ که در تصمیمات و اقدامات سلسله مراتب همسویی، هماهنگی و هم‌افزایی ایجاد می‌کند. (توحیدی؛ ۱۳۹۲: ۱۸)

ت- جنگ ناهمپراز

- درگیری خارج از قاعده در تمامی سطوح تاکتیکی، عملیاتی و راهبردی که طرف ضعیف‌تر سعی در حداکثر بهره‌برداری از نقاط ضعف دشمن و توانمندی‌های بدیع خود در ابعاد فیزیکی و روانی جنگ همراه با یافتن راه‌های مبتکرانه جهت تغییر اراده دشمن را دارد، به‌عبارت‌دیگر، جنگ ناهمپراز تلاش‌هایی است که به‌منظور آسیب رساندن به

توانمندی با بهره‌برداری از نقاط ضعف دشمن انجام می‌گیرد (صفوی، ۱۳۸۷: ۴۹)

- کشورهای قوی با استفاده از جنگ ناهمپراز اراده خود را بر کشورهای ضعیف تحمیل می‌کنند ولیکن کشورهای ضعیف از این ابزارها به‌عنوان عامل بازدارنده علیه کشورهای قوی استفاده می‌کنند و در این تقابل، جبهه‌ای غالب است که به‌هنگام قاطعانه عمل کند در مجموع دو رویکرد به جنگ ناهمپراز وجود دارد (عصاریان نژاد و

آشتیانی، ۱۳۸۷: ۱۸۱)

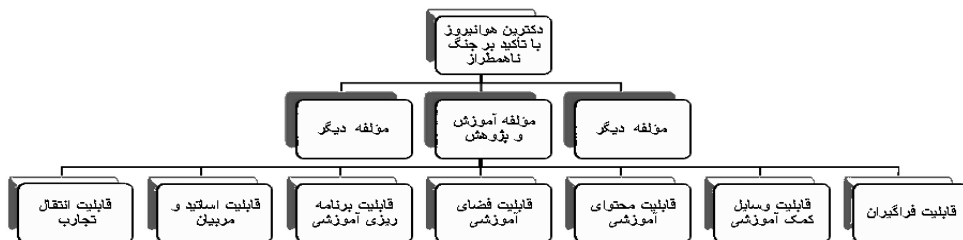
^۱ جزوه کلاسی طرح‌ریزی و هدایت صحنه جنگ، ۱۳۸۸ دانشگاه عالی دفاع کلی، دانشکده دفاع ملی

- که همان مفهوم جنگ نامتقارن است. آمریکا مدعی است که در جنگ آینده با تروریسم می‌جنگد، چون محیط عملیاتی، سلاح و تجهیزات، ماهیت، تاکتیک و... تروریسم برای آمریکا ناشناخته است پس آمریکا با آن‌ها به شیوه نامتقارن می‌جنگد.

- رویکرد جمهوری اسلامی ایران: چون آمریکا برای ما شناخته شده است، از قبیل؛ ماهیت، رهنامه، راهبرد، راه‌کنش، سلاح و تجهیزات و... لذا آمریکا از نظر فیزیکی بر ما برتری دارد، برای اینکه ما بتوانیم برتری فیزیکی آمریکا را کاهش دهیم به شیوه ناهمپراز می‌جنگیم (پیری، ۱۳۸۹: ۱۵) لذا به منظور تدوین رهنامه هوانیروز، شناخت صحنه جنگ ناهمپراز و تأثیر آن بر روی آیین رزم هوانیروز با توجه به ویژگی این جنگ از اهمیت بسیار زیادی برخوردار می‌باشند.

ت- مدل مفهومی

بر اساس مطالعات کتابخانه‌ای و مبانی نظری و اخذ نظرات کارشناسی گروه تحقیق مدل مفهومی به صورت زیر طراحی و مبنای تدوین پرسش‌نامه قرار گرفته است.

روش‌شناسی

چون انتظار می‌رود نتایج این پژوهش در هوانیروز کاربرد داشته باشد موجب سودمندی عملی شود. لذا این تحقیق از نظر هدف از نوع تحقیقات کاربردی است؛ و از طرفی هم چون تاکنون درباره این موضوع تحقیق نشده و یافته‌های این پژوهش موجب توسعه دانش در این حوزه می‌شود در نتیجه این تحقیق از نوع تحقیقات کاربردی - توسعه‌ای خواهد بود. در این تحقیق چون محقق به دنبال رابطه و میزان تأثیر متغیر مستقل بر وابسته است و با تجزیه و تحلیل آماری به صورت منظم و عینی به توصیف مقداری ارتباطات بین شاخص‌های مؤلفه مستقل با متغیر تابع می‌پردازد، لذا تحقیق با روش پژوهش همبستگی - همخوانی انجام شده است.

متغیرهای تابع مستقل تحقیق به شرح ذیل می‌باشد:

الف-متغیر تابع (تأثیرپذیر، وابسته): رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز.

ب-متغیر مستقل (تأثیرگذار، آزاد): مؤلفه آموزش و پژوهش

- در این پژوهش با توجه به متغیرها (پیوسته و مستقل) و سؤالات مطرح شده در هفت حوزه اصلی، تحت عنوان شاخص‌های هفت‌گانه زیر انتخاب و مبنای مطالعه قرار گرفته است. در این رابطه عواملی از قبیل مربیان و اساتید، فراگیران، وسایل کمک آموزشی، فضای آموزشی، محتوای آموزشی، برنامه‌ریزی آموزشی و انتقال تجارب آموزشی و عملیاتی به عنوان عوامل تأثیرگذار مؤلفه آموزش و پژوهش تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز محسوب می‌شوند که در قالب مدل مفهومی ارائه شده است.

در پژوهش حاضر، جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از فیش برداری از مطالعات کتابخانه‌ای و با مراجعه به وب‌گاه‌های شبکه گسترده جهانی (سراچه‌های اینترنتی) انجام و نسبت به تهیه و تنظیم ادبیات و مبانی نظری تحقیق اقدام شده است. در بررسی‌های میدانی ضمن مطالعات محیط‌شناسی ژئوپلیتیک در محیط مورد با ابزار پرسشنامه از نمونه آماری اطلاعات لازم را گردآوری شده است. در این تحقیق همچنین با مصاحبه حضوری با اساتید راهنما و مشاور و تنی چند از صاحب‌نظران، خبرگان و کارشناسان متخصص در زمینه مورد مطالعه و اخذ نظرات آنان، نسبت به تشخیص و تعیین شاخص‌های مؤلفه آموزش و پژوهش و هم چنین ساخت و آزمون اولیه پرسش‌نامه برای ارائه به جامعه آماری اقدام لازم به عمل آمده و در نهایت پس از تجزیه و تحلیل آماری داده‌های گردآوری شده به سؤالات تحقیق پاسخ داده شده است.

در این پژوهش با توجه به تخصصی بودن موضوع تحقیق و محدودیت وجود افراد صاحب‌نظر، خبره و کارشناس متخصص و آشنا به سازمان، مأموریت و عملیات هوانیروز در سطح نیروهای مسلح، مراکز دانشگاهی، تعداد ۷۵ نفر به عنوان جامعه آماری تحقیق با ویژگی‌های زیر شناسایی شده و به صورت تمام شمار مورد نظر سنجی قرار گرفته‌اند:

الف-آشنایی با تدابیر مقام معظم فرماندهی کل قوا در رابطه با هوانیروز.

ب- دارای سابقه در مشاغل راهبردی و یا در جایگاه شغلی سرتیپی و معادل آن.

پ- آشنا به ضوابط و شاخص‌های سازمان‌های مختلف نیروهای مسلح ج.ا. ایران.

ت- دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر.

ث- صاحب نظر در حوزه راهبردی و محیط شناسی.

ج- صاحب نظر در حوزه آموزش و پژوهش، رهنامه هوانیروز.

داده های این تحقیق، توسط شاخص های آمار توصیفی نظیر میانگین، جداول توزیع و نمودارهای فراوانی تحلیل شده است. جهت رتبه بندی شاخص های اصلی آموزش و پژوهش مؤثر بر تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز از آزمون فریدمن^۱ و برای تعیین نقش و میزان تأثیر هر یک از شاخص ها، از آمارهای همبستگی استفاده شده است. در این مطالعه متناسب با درجه آزادی، مجذور کای محاسبه شده با مقدار بحرانی آن در سطح اطمینان ۹۵٪ و ۹۹٪ مورد مقایسه قرار گرفته و میزان معناداری آن مشخص گردیده است.

تجزیه و تحلیل داده ها:

الف- تحلیل توصیفی نمونه آماری تحقیق

در مجموع از تعداد ۷۵ نسخه پرسشنامه توزیع شده در بین نمونه آماری انتخاب شده تعداد ۷۵ پرسشنامه بازگردانده شده است که اطلاعات تمامی آن ها جمع بندی و به شرح زیر مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفته اند:

(۱) سطح تحصیلات: ۳۶ درصد جامعه آماری دارای مدرک تحصیلی کارشناسی و ۴۰ درصد دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و ۲۴ درصد دارای مدرک تحصیلی دکتری هستند.

(۲) جایگاه: ۳۳/۳۳ درصد جامعه آماری در جایگاه ۱۷ و ۴۱/۳۳ درصد در جایگاه ۱۸ و ۲۵/۳۴ درصد در جایگاه ۱۹ هستند.

(۳) درجه: ۲۲/۶۷ درصد جامعه آماری دارای درجه ۱۶ و ۴۶/۶۷ درصد دارای درجه ۱۷ و ۳۰/۶۶ درصد دارای درجه ۱۸ هستند.

پاسخ به سؤال اصلی «میزان تأثیر نقش مؤلفه آموزش و پژوهش در تدوین رهنامه هوانیروز با تأکید بر جنگ ناهمپراز چقدر است؟»

بر اساس جدول و نمودار به دست آمده از خروجی نرم افزار- میزان تأثیر آموزش و پژوهش بر تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز از نمونه آماری (۷۵ نفر)، ۶ نفر متوسط، ۱۱

نفر زیاد و ۵۸ نفر خیلی زیاد نمره داده‌اند. بدین معنی که از ۱۰۰٪ جامعه نمونه انتخاب شده ۹۲٪ میزان تأثیر این مؤلفه را خیلی زیاد و زیاد دانسته‌اند.

جدول توزیع فراوانی				
ارزیابی	فراوانی	درصدفراوانی	درصد فراوانی معتبر	درصدفراوانی تجمعی
خیلی زیاد	۵۸	۷۷,۳	۷۷,۳	۷۷,۳
زیاد	۱۱	۱۴,۷	۱۴,۷	۹۲
متوسط	۶	۸	۸	۱۰۰
کل	۷۵	۱۰۰	۱۰۰	

پ- تحلیل سؤالات فرعی تحقیق

بر مبنای سؤال اصلی تحقیق سه سؤال فرعی زیر طرح می‌گردد:

۱. سؤال یکم: شاخص‌های اصلی آموزش و پژوهش در تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز کدامند؟

بر اساس تحقیق انجام‌یافته، هفت شاخص به ترتیب مریبان و اساتید، فراگیران، وسایل کمک آموزشی، فضای آموزشی، محتوای آموزشی، برنامه‌ریزی آموزشی و انتقال تجارب آموزشی و عملیاتی احصا شده از مطالعات کتابخانه‌ای، مصاحبه و مشورت با استادان راهنما و مشاور و سایر خبرگان و صاحب‌نظران امر که هر کدام در بخشی از کارآمدی نیروی انسانی مؤثر می‌باشد.

شاخص اول: مریبان و اساتید

جدول توزیع فراوانی				
ارزیابی	فراوانی	درصدفراوانی	درصدفراوانی معتبر	درصدفراوانی تجمعی
خیلی زیاد	۵۳	۷۰,۷	۷۰,۷	۷۰,۷
زیاد	۱۷	۲۲,۷	۲۲,۷	۹۳,۳
متوسط	۵	۶,۷	۶,۷	۱۰۰
کل	۷۵	۱۰۰	۱۰۰	

مشاهده می‌شود که ۹۳,۳ درصد پاسخ دهندگان میزان ارتباط بین شاخص مریبان و اساتید با مؤلفه‌ی آموزش و پژوهش را در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام

آزمون تی استیودنت یک نمونه ای برای میانگین ، مقدار میانگین برابر ۴,۷۱ به دست آمده و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ نشان می دهند که چون میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است، بنابراین براساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این ارتباط از نظر آماری معنی دار است.

شاخص دوم: فراگیران

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
۴,۵۲	میانگین	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی ی	فراوانی	ارزیابی
۳	مقدار آزمون	۶۶,۷	۶۶,۷	۶۶,۷	۵۰	خیلی زیاد
۰,۷۴۱۸	انحراف معیار	۸۵,۳	۱۸,۷	۱۸,۷	۱۴	زیاد
۱۷,۷۵	آماره آزمون	۱۰۰	۱۴,۷	۱۴,۷	۱۱	متوسط
۰,۰۰۰	سطح معنی داری		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می شود که ۸۵,۳ درصد پاسخ دهندگان میزان ارتباط بین شاخص فراگیران با مؤلفه‌ی آموزش و پژوهش رادرحدزیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۵۲ به دست آمده و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه بر اساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این ارتباط از نظر آماری معنی دار است.

شاخص سوم: وسایل کمک آموزشی

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
۴,۴۳	میانگین	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
۳	مقدار آزمون	۶۰	۶۰	۶۰	۴۵	خیلی زیاد
۰,۷۷۴۱	انحراف معیار	۸۲,۷	۲۲,۷	۲۲,۷	۱۷	زیاد
۱۵,۹۶	آماره آزمون	۱۰۰	۱۷,۳	۱۷,۳	۱۳	متوسط
۰,۰۰۰	سطح معنی داری		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می‌شود که ۸۲,۷ درصد پاسخ‌دهندگان میزان ارتباط بین وسایل کمک آموزشی با مؤلفه‌ی آموزش و پژوهش را در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۴۳ به دست آمده و سطح معنی‌داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه بر اساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این ارتباط از نظر آماری معنی‌دار است.

شاخص چهارم: فضای آموزشی

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
میانگین	۴,۵۵	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
مقدار آزمون	۳	۶۸	۶۸	۶۸	۵۱	خیلی زیاد
انحراف معیار	۰,۷۲۲۱	۸۶,۷	۱۸,۷	۱۸,۷	۱۴	زیاد
آماره آزمون	۱۸,۵۵	۱۰۰	۱۳,۳	۱۳,۳	۱۰	متوسط
سطح معنی‌داری	۰,۰۰۰		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می‌شود که ۸۶,۷ درصد پاسخ‌دهندگان میزان ارتباط بین شاخص فضای آموزشی با مؤلفه‌ی آموزش و پژوهش را در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۵۵ به دست آمده و سطح معنی‌داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه بر اساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این ارتباط از نظر آماری معنی‌دار است.

شاخص پنجم: محتوای آموزشی

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
میانگین	۴,۵	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
مقدار آزمون	۳	۶۵,۳	۶۵,۳	۶۵,۳	۴۹	خیلی زیاد
انحراف معیار	۰,۷۴۲۰	۸۵,۳	۲۰	۲۰	۱۵	زیاد

متوسط	۱۱	۱۴,۷	۱۴,۷	۱۰۰	آماره آزمون	۱۷,۵۸
کل	۷۵	۱۰۰	۱۰۰		سطح معنی داری	۰,۰۰۰

مشاهده می‌شود که ۸۵,۳ درصد پاسخ‌دهندگان میزان ارتباط بین شاخص محتوای آموزشی با مؤلفه‌ی آموزش و پژوهش را در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۵۱ به دست آمده و سطح معنی‌داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه براساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این ارتباط از نظر آماری معنی‌دار است.

شاخص ششم: برنامه‌ریزی آموزشی

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
میانگین	۴,۵۳	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
مقدار آزمون	۳	۶۴	۶۴	۶۴	۴۸	خیلی زیاد
انحراف معیار	۰,۶۸۴۴	۸۹,۳	۲۵,۳	۲۵,۳	۱۹	زیاد
آماره آزمون	۱۹,۴۰	۱۰۰	۱۰,۷	۱۰,۷	۸	متوسط
سطح معنی‌داری	۰,۰۰۰		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می‌شود که ۸۹,۳ درصد پاسخ‌دهندگان میزان ارتباط بین شاخص برنامه‌ریزی آموزشی با مؤلفه‌ی آموزش و پژوهش را در حد زیاد و خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۵۳ به دست آمده و سطح معنی‌داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه براساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این ارتباط از نظر آماری معنی‌دار است.

شاخص هفتم: انتقال تجارب

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
۴,۴۳	میانگین	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
۳	مقدار آزمون	۶۱,۳	۶۱,۳	۶۱,۳	۴۶	خیلی زیاد
۰,۷۹۱۴	انحراف معیار	۸۱,۳	۲۰	۲۰	۱۵	زیاد
۱۵,۶۱	آماره آزمون	۱۰۰	۱۸,۷	۱۸,۷	۱۴	متوسط
۰,۰۰۰	سطح معنی داری		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می‌شود که ۸۱,۳ درصد پاسخ‌دهندگان میزان ارتباط بین شاخص انتقال تجارب با مؤلفه‌ی آموزش و پژوهش را در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۴۳ به دست آمده و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه بر اساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این ارتباط از نظر آماری معنی دار است.

پاسخ به سؤال فرعی دوم، میزان اثربخشی شاخص‌های مؤلفه آموزش و پژوهش با رهنامه هوانیروز با تأکید بر جنگ ناهمطراز چقدر است؟

در پاسخ به سؤال فوق نتایج برگرفته از پرسشنامه در خصوص میزان تأثیر شاخص‌ها در تدوین رهنامه هوانیروز به شرح زیر ارائه می‌گردد:

- میزان اثربخشی شاخص قابلیت مربیان و اساتید در تدوین رهنامه هوانیروز در جامعه مورد مطالعه بیش از حد متوسط می‌باشد.

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
۴,۶۴	میانگین	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
۳	مقدار آزمون	۷۲	۷۲	۷۲	۵۴	خیلی زیاد
۰,۶۲۹۰	انحراف معیار	۹۲	۲۰	۲۰	۱۵	زیاد
۲۲,۵۸	آماره آزمون	۱۰۰	۸	۸	۶	متوسط
۰,۰۰۰	سطح معنی داری		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می‌شود که ۹۲ درصد پاسخ‌دهندگان میزان اثربخشی این شاخص را در تدوین رهنامه هوانیروز در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۶۴ به دست آمده و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه بر اساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این اثربخشی از نظر آماری معنی‌دار است.

- میزان اثربخشی شاخص قابلیت فراگیران در تدوین رهنامه هوانیروز در جامعه مورد مطالعه بیش از حد متوسط می‌باشد.

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
میانگین	۴,۵۱	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
مقدار آزمون	۳	۶۸	۶۸	۶۸	۵۱	خیلی زیاد
انحراف معیار	۰,۷۷۷۶	۸۲,۷	۱۴,۷	۱۴,۷	۱۱	زیاد
آماره آزمون	۱۶,۷۸	۱۰۰	۱۷,۳	۱۷,۳	۱۳	متوسط
سطح معنی داری	۰,۰۰۰		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می‌شود که ۸۲,۷ درصد پاسخ‌دهندگان میزان اثربخشی این شاخص را در تدوین رهنامه هوانیروز در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۵۱ به دست آمده و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه بر اساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این اثربخشی از نظر آماری معنی‌دار است.

- میزان اثربخشی شاخص قابلیت وسایل کمک آموزشی در تدوین رهنامه هوانیروز در جامعه مورد مطالعه بیش از حد متوسط می‌باشد.

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
میانگین	۴,۵۶	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
مقدار آزمون	۳	۶۶,۷	۶۶,۷	۶۶,۷	۵۰	خیلی زیاد
انحراف معیار	۰,۶۸۲۶	۸۹,۳	۲۲,۷	۲۲,۷	۱۷	زیاد
آماره آزمون	۱۹,۷۹	۱۰۰	۱۰,۷	۱۰,۷	۸	متوسط
سطح معنی داری	۰,۰۰۰		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می‌شود که ۸۱,۳ درصد پاسخ‌دهندگان میزان اثربخشی این شاخص را در تدوین رهنامه هوانیروز در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۴۳ به دست آمده و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه بر اساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این اثربخشی از نظر آماری معنی دار است.

- میزان اثربخشی شاخص قابلیت فضای آموزشی در تدوین رهنامه هوانیروز در جامعه مورد مطالعه بیش از حد متوسط می‌باشد.

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
میانگین	۴,۵۹	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
مقدار آزمون	۳	۶۹,۳	۶۹,۳	۶۹,۳	۵۲	خیلی زیاد
انحراف معیار	۰,۶۷۹۷	۸۹,۳	۲۰	۲۰	۱۵	زیاد
آماره آزمون	۲۰,۲۲	۱۰۰	۱۰,۷	۱۰,۷	۸	متوسط
سطح معنی داری	۰,۰۰۰		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می‌شود که ۸۹,۳ درصد پاسخ‌دهندگان میزان اثربخشی این شاخص را در تدوین رهنامه هوانیروز در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۵۹ به دست آمده و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه

براساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این اثربخشی از نظر آماری معنی دار است.
 - میزان اثربخشی شاخص قابلیت محتوای آموزشی در تدوین رهنامه هوانیروز در جامعه مورد مطالعه بیش از حد متوسط می باشد.

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
میانگین	۴,۴۹	درصد فراوانی ی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
مقدار آزمون	۳	۶۴	۶۴	۶۴	۴۸	خیلی زیاد
انحراف معیار	۰,۷۴۲۰	۸۵,۳	۲۱,۳	۲۱,۳	۱۶	زیاد
آماره آزمون	۱۷,۴۳	۱۰۰	۱۴,۷	۱۴,۷	۱۱	متوسط
سطح معنی داری	۰,۰۰۰		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می شود که ۸۵,۳ درصد پاسخ دهندگان میزان اثربخشی این شاخص را در تدوین رهنامه هوانیروز در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه-ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۴۹ به دست آمده و سطح معنی داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه براساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این اثربخشی از نظر آماری معنی دار است.

- میزان اثربخشی شاخص قابلیت برنامه ریزی آموزشی در تدوین رهنامه هوانیروز در جامعه مورد مطالعه بیش از حد متوسط می باشد.

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
میانگین	۴,۵۳	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
مقدار آزمون	۳	۶۵,۳	۶۵,۳	۶۵,۳	۴۹	خیلی زیاد
انحراف معیار	۰,۷۰۳۹	۸۸	۲۲,۷	۲۲,۷	۱۷	زیاد
آماره آزمون	۱۸,۸۶	۱۰۰	۱۲	۱۲	۹	متوسط
سطح معنی داری	۰,۰۰۰		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می شود که ۸۸ درصد پاسخ دهندگان میزان اثربخشی این شاخص را در تدوین رهنامه

هوانیروز در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۵۳ به دست آمده و سطح معنی‌داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه براساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این اثر بخشی از نظر آماری معنی‌دار است.

- میزان اثربخشی شاخص میزان انتقال تجارب آموزشی و عملیاتی در تدوین رهنامه هوانیروز در جامعه مورد مطالعه بیش از حد متوسط می‌باشد.

آزمون میانگین		جدول توزیع فراوانی				
میانگین	۴,۴۵	درصد فراوانی تجمعی	درصد فراوانی معتبر	درصد فراوانی	فراوانی	ارزیابی
مقدار آزمون	۳	۶۲,۷	۶۲,۷	۶۲,۷	۴۷	خیلی زیاد
انحراف معیار	۰,۷۷۶۲	۸۲,۷	۲۰	۲۰	۱۵	زیاد
آماره آزمون	۱۶,۲۱	۱۰۰	۱۷,۳	۱۷,۳	۱۳	متوسط
سطح معنی داری	۰,۰۰۰		۱۰۰	۱۰۰	۷۵	کل

مشاهده می‌شود که ۸۲,۷ درصد پاسخ‌دهندگان میزان اثربخشی این شاخص را در تدوین رهنامه هوانیروز در حد زیاد یا خیلی زیاد ارزیابی کرده‌اند؛ همچنین با انجام آزمون تی استیودنت یک نمونه‌ای برای میانگین، مقدار میانگین برابر ۴,۴۵ به دست آمده و سطح معنی‌داری ۰,۰۰۰ و کمتر از ۰,۰۵ آن بیان می‌کند که از نظر آماری میانگین بیشتر از حد متوسط (عدد ۳) است و در نتیجه براساس آزمون نسبت و نیز آزمون میانگین این اثر بخشی از نظر آماری معنی‌دار است.

سؤال سوم فرعی تحقیق: اولویت‌بندی هر یک از شاخص‌های مؤلفه آموزش و پژوهش بر رهنامه هوانیروز با تأکید بر جنگ ناهمپراز چگونه است؟

- میزان تأثیر شاخص مریبان و اساتید با میانگین ۴,۶۴ توسط جامعه مورد مطالعه تعیین شده است که نقش تأثیرگذاری با رتبه اول در مؤلفه آموزش و پژوهش دارد و به عنوان مؤثرترین شاخص مدنظر قرار گرفته است.

- میزان تأثیر شاخص فضای آموزشی با میانگین ۴,۵۹ توسط جامعه مورد مطالعه تعیین شده است که نقش تأثیرگذاری با رتبه دوم در مؤلفه آموزش و پژوهش دارد.

- میزان تأثیر شاخص برنامه آموزشی با میانگین ۴,۵۳ توسط جامعه مورد مطالعه تعیین شده

- است که نقش تأثیرگذاری با رتبه سوم در مؤلفه آموزش و پژوهش دارد.
- میزان تأثیر فراگیران با میانگین ۴,۵۱ توسط جامعه مورد مطالعه تعیین شده است که نقش تأثیرگذاری با رتبه چهارم در مؤلفه آموزش و پژوهش دارد.
- میزان تأثیر شاخص محتوای آموزشی بامیانگین ۴,۴۹ توسط جامعه مورد مطالعه تعیین شده است که نقش تأثیرگذاری با رتبه پنجم در مؤلفه آموزش و پژوهش دارد.
- میزان تأثیر انتقال تجارب آموزشی و عملیاتی با میانگین ۴,۴۵ توسط جامعه مورد مطالعه تعیین شده است که نقش تأثیرگذاری با رتبه ششم در مؤلفه آموزش و پژوهش دارد.
- میزان تأثیر شاخص وسایل کمک آموزشی بامیانگین ۴,۴۳ توسط جامعه مورد مطالعه تعیین شده است که نقش تأثیرگذاری با رتبه هفتم در مؤلفه آموزش و پژوهش دارد.
- جدول اولویت بندی شاخص های موثر آموزش و پژوهش بر رهنامه جنگ ناهمطراز هوانیروز

رتبه	میانگین	شاخص
اول	۴,۶۴	مربیان واساتید
دوم	۴,۵۹	فضای آموزشی
سوم	۴,۵۳	برنامه آموزشی
چهارم	۴,۵۱	فراگیران
پنجم	۴,۴۹	محتوای آموزشی
ششم	۴,۴۵	تجارب آموزشی و عملیاتی
هفتم	۴,۴۳	وسایل کمک آموزشی

نتایج و پیشنهادها

الف- نتیجه گیری:

در فرایند تحقیق حاضر پژوهشگر در مطالعات اکتشافی، مشاهدات میدانی، مصاحبه با خبرگان و تجزیه و تحلیل داده ها به نتایجی به شرح زیرنائل گردید:

(۱) شاخص های مربیان و اساتید، فراگیران، وسایل کمک آموزشی، فضای آموزشی، محتوای آموزشی، برنامه آموزشی و انتقال تجارب آموزشی و عملیاتی به عنوان عوامل تأثیرگذار مؤلفه آموزش و پژوهش در تدوین رهنامه در جنگ ناهمپراز بوده است.

(۲) شاخص های مربیان و اساتید، فراگیران، وسایل کمک آموزشی، فضای آموزشی، محتوای آموزشی، برنامه آموزشی و انتقال تجارب آموزشی و عملیاتی در تدوین رهنامه هوانیروز نقش به سزایی دارند و میزان تأثیر این شاخص ها در تدوین رهنامه در جنگ ناهمپراز زیاد می باشد.

(۳) اولویت شاخص های تأثیرگذاری مؤلفه های آموزش و پژوهش بر رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز عبارتند از:

اولویت اول: مربیان و اساتید

اولویت دوم: فضای آموزشی

اولویت سوم: برنامه آموزشی

اولویت چهارم: فراگیران

اولویت پنجم: محتوای آموزشی

اولویت ششم: تجارب آموزشی و عملیاتی

اولویت هفتم: وسایل کمک آموزشی

ب- پیشنهادها:

(۱) - تمامی زیرساخت های مورد نیاز جهت تدوین رهنامه هوانیروز در جنگ ناهمپراز با بهره گیری از شاخص های احصاء شده مهیا گردد.

(۲) - در مراکز آموزشی کمیته های عملیاتی و حتی راهبردی در کنار کمیته تاکتیکی در جهت آموزش هرچه بیشتر خلبانان و کارکنان فنی به منظور کسب مهارت و تجربه لازم تشکیل گردد.

- (۳)- خریداری بالگرد سبک به منظور آموزش دانشجوی خلبانی و جلوگیری از افزایش ساعت پروازی بالگردهای آموزشی به عمل آید.
- (۴)- بهره‌گیری از اساتید مجرب بازنشسته جهت آموزش کیفی هرچه بیشتر و انتقال تجارب عملیاتی به دانشجویان به عمل آید.
- (۵)- آموزش نیروی انسانی خلاق، خوداتکا و متخصص پروازی و فنی موردنیاز در جهت اجرای مأموریت‌های پروازی با دقت و کوتاه در جنگ ناهم‌تراز. به عمل آید.
- (۶)- آموزش پروازهای عملیاتی موردنیاز پس از آموزش پروازهای آموزشی متناسب با محیط پروازی و تربیت کارکنان پروازی و بومی به منظور اجرای موفقیت‌آمیز مأموریت‌ها در پایگاه‌های مربوطه به عمل آید.
- (۷)- تبیین نظام آموزش مناسب جهت ارتقاء توانمندی‌های آموزشی به منظور تربیت کارکنان پروازی و فنی در جنگ ناهم‌تراز به عمل آید.
- (۸)- بهره‌گیری از سیمپلاتور متحرک در آموزش دانشجویان خلبانی در مرکز آموزش و همچنین در پایگاه‌ها به منظور افزایش قابلیت‌های پروازی و صرفه‌جویی مالی و قطعه به عمل آید.

فهرست منابع

- قرآن مجید، مرکز چاپ و نشر قرآن کریم الهادی، الهی قمشه‌ای مهدی، ۱۳۸۷، نهج البلاغه
- امام خامنه‌ای سید علی، مجموعه سخنرانی، سایت اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری.
- سیاری، حبیب‌الله و همکاران (۱۳۹۰)، نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، نیروی دریایی راهبردی، نداجا، تهران.
- موسوی، سید رحیم (۱۳۸۸)، نظام جامع تربیت آموزش ن.م- دانشگاه عالی دفاع ملی - تهران
- فرقانی، جمشید و همکاران (۱۳۸۷) - برنامه ریزی آموزشی - تهران - چاپخانه انتشارات معاونت آموزشی نزاچا - چاپ اول.
- توحیدی، ارسطو - فرایند جامع سازماندهی - انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی - تهران - ۱۳۹۱.
- صفوی، سیدیحیی (۱۳۸۷)، الزامات و شرایط برتری در جنگ‌های ناهمطراز، تهران، نشریه نگرش راهبردی، ۱۳۸۷، شماره ۸۹ و ۹۰.
- عساریان نژاد و آشتیانی (۱۳۸۷)، جنگ نامتقارن - دانشگاه عالی دفاع ملی - تهران
- مراد پیری، هادی، (۱۳۸۹)، تعیین عوامل مؤثر در انتخاب صحنه‌های عملیات ج.ا.ا، تهران، دانشگاه دفاع ملی
- آقامحمدی، داود، شهاب سنجرانی، حسین علی‌دوستی (۱۳۸۸)، آیین متجاوز، تهران، انتشارات معاونت آموزش نزاچا، چاپ اول.
- افشردی، محمد حسین، جزوه‌ی درسی طرح‌ریزی راهبرد نظامی در صحنه‌ی جنگ و صحنه‌ی عملیات، ۱۳۸۹
- ستاد کل نیروهای مسلح (۱۳۸۷)، اصول پایه نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران.
- شکوهی، حسین (۱۳۸۹)، پهباد (پرنده هدایت‌پذیر از راه دور)، تهران، انتشارات معاونت آموزش نزاچا.
- مجموعه قوانین و مقررات نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۷)، تدوین جهانگیر منصوری، تهران، نشر دیدار، چاپ هشتم.